Lietas Nr. C16113013
Lietas arhīva Nr. C-0398-14

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Jēkabpilī 2014.gada 12.maijā

Jēkabpils rajona tiesa šādā sastāvā:

tiesnesis V.Čeraps

ar sekretāri A.Grīnbergu,

izskatot atklātā tiesas sēdē civillietu akciju sabiedrības „Citadele banka" prasībā pret /pers. A/ un /pers. B/ par parāda piedziņu,

konstatēja:

akciju sabiedrība (turpmāk arī – AS) „Citadele banka" (turpmāk arī – prasītāja) iesniegusi tiesā maza apmēra prasību pret /pers. A/ (turpmāk arī – 1.atbildētājs) un /pers. B/ (turpmāk arī – 2.atbildētājs) par parāda piedziņu.

Prasības pieteikumā norādīts, ka 2006.gada 13.septembrī 1.atbildētājs un AS „Parex banka" noslēdza Studiju aizdevuma līgumu Nr.PB/4.4-FA06/002218 (turpmāk - Studiju aizdevuma līgums), saskaņā ar kuru AS „Parex banka" piešķīra 1.atbildētājam aizdevumu studiju maksas samaksai. Kā izriet no LVL Studiju kredīta konta izraksta, 1.Atbildētājam izsniegtā aizdevuma summa sastāda Ls 2172,00 apmērā.

2006.gada 13.septembrī 2.atbildētājs un AS „Parex banka" noslēdza Galvojuma līgumu Nr.PB/4.4-FA06/002218, saskaņā ar kuru 2.atbildētājs kā galvinieks uzņēmās pienākumu atbildēt kā pats parādnieks, t.i., kā 1.atbildētājs par saistībām, kas izriet no Studiju aizdevuma līguma, tai skaitā, ne tikai par parāda pamatsummu, bet arī par procentiem un līgumsodiem, kā arī par visiem citiem iespējamiem prasījumiem un izdevumiem, kas saistīti ar 1.atbildētāja parādu.

AS „Parex banka" uzņēmuma pārejas rezultātā, kas notikusi 2010.gada 01.augustā, ir nodevusi akciju sabiedrībai „Citadele banka", vienotās reģistrācijas numurs 40103303559, savas tiesības un saistības, kas izriet no augstāk minētā Studiju aizdevuma līguma un Galvojuma līguma.

Kā izriet no Studiju un zinātnes administrācijas pārskata par kredīta ņēmējiem, saskaņā ar 2011.gada 28.janvāra Latvijas Universitātes rektora rīkojumu Nr.3.2/123, 1.atbildētājs pabeidza studijas un saņēma diplomu.

Saskaņā ar Studiju aizdevuma līguma 3.1.punktu, par izsniegtā aizdevuma lietošanu tiek aprēķināti aizdevuma procenti. Ar divpadsmito mēnesi pēc studiju pabeigšanas 1.atbildētājs katru mēnesi līdz 14.datumam maksā aizdevuma procentus, saskaņā ar Studiju aizdevuma līguma 3.2.2.punktu.

Aizdevuma procenti tiek aprēķināti no izsniegtās un neatmaksātās summas par katru kalendāro dienu visā aizdevuma izmantošanas laikā līdz pilnīgai līguma saistību izpildei. Aprēķinot procentus par vienu dienu, tiek pieņemts, ka gadā ir 360 dienas, saskaņā ar Studiju aizdevuma līguma 3.3.punktu.

1.atbildētājam ir jāsāk saņemtās aizdevuma summas atmaksa ne vēlāk kā ar divpadsmito mēnesi pēc studiju programmas pabeigšanas, saskaņā ar Studiju aizdevuma līguma 5.1.1.punktu.

Pilns norēķins, saskaņā ar Studiju aizdevuma līguma 5.3.1.punktu, bija jāveic 10 gadu laikā no aizdevuma pamatsummas atmaksas uzsākšanas brīža, t.i., līdz 2021.gada 14.decembrim.

Saskaņā ar Studiju aizdevuma līguma 9.3.punktu, prasītājam ir tiesības vienpusēji atkāpties no Studiju aizdevuma līguma un nekavējoties pieprasīt no 1.atbildētāja un/vai Galvinieka visu neatmaksāto aizdevuma summas atmaksu un citu līgumā paredzēto maksājumu samaksu, ja 1.atbildētājs sešu mēnešu laikā nav veicis regulārus aizdevuma summas un aizdevuma procentu maksājumus, saskaņā ar Maksājumu grafiku.

Prasītājs konstatēja, ka 1.atbildētājs pieļāva ilgstošus Studiju aizdevuma līgumā noteikto maksājumu samaksas kavējumus, kā

rezultātā 1.atbildētājam izveidojās maksājumu parāds.

Līdz ar ko prasītājs 2013.gada 2.oktobrī nosūtīja 1.atbildētājam un 2.atbildētājam Paziņojumu ar izejošo Nr.2.7.3.2.-01/1976 par uzņemto saistību izpildi un Studiju aizdevuma līguma pirmstermiņa izbeigšanu, ar ko aicināja abus atbildētājus samaksāt esošo parādu.

Ņemot vērā to, ka parāds netika samaksāts, prasītājs izbeidza Studiju aizdevuma līgumu ar 2013.gada 04.novembri.

Saskaņā ar Studiju aizdevuma līguma 7.punktu, tiek aprēķināts līgumsods 0,1% apmērā dienā no savlaicīgi nesamaksātā aizdevuma summas un aizdevuma procentu maksājuma par katru nokavēto dienu.

Uz šīs prasības sagatavošanas brīdi parāds nav samaksāts.

Prasītājas prasījuma apmērs aprēķināts, saskaņā ar Studiju aizdevuma līgumu, un uz šī prasības pieteikuma sagatavošanas dienu - 2013.gada 12.novembrī ir Ls 2559,35, ko veido: neatmaksātā aizdevuma pamatsumma Ls 2153,90, procenti par aizdevuma lietošanu Ls 200,36, līgumsods Ls 205,09.

2006.gada 21.septembrī 1.atbildētājs un akciju sabiedrība „Parex banka", pēc uzņēmuma pārejas AS „Citadele banka", noslēdza Studējošā aizdevuma līgumu Nr.PB/4.4-FA06/003632 (turpmāk - Studējošā aizdevuma līgums), saskaņā ar kuru piešķīra 1.atbildētājam aizdevumu sociālajām vajadzībām. Kā izriet no LVL Studējošā kredīta konta izraksta, 1.atbildētājam izsniegtā aizdevuma summa Ls l800,00.

2006.gada 21.septembrī 2.atbildētājs un AS „Parex banka", pēc uzņēmuma pārejas AS „Citadele banka", noslēdza Galvojuma līgumu Nr.PB/4.4-FA06/003632, saskaņā ar kuru 2.atbildētājs kā galvinieks uzņēmās pienākumu atbildēt kā pats parādnieks, t.i., kā 1.atbildētājs par saistībām, kas izriet no Studējošā aizdevuma līguma, tai skaitā, ne tikai par parāda pamatsummu, bet arī par procentiem un līgumsodiem, kā arī par visiem citiem iespējamiem prasījumiem un izdevumiem, kas saistīti ar 1.atbildētāja parādu.

Kā izriet no Studiju un zinātnes administrācijas pārskata par kredīta ņēmējiem, saskaņā ar 2011.gada 28.janvāra Latvijas Universitātes rektora rīkojumu Nr.3.2/123, 1.atbildētājs pabeidza studijas un saņēma diplomu.

Saskaņā ar Studējošā aizdevuma līguma 3.1.punktu, par izsniegtā aizdevuma lietošanu 1.atbildētājam līdz katra kalendārā mēneša 14.datumam jāmaksā aizdevuma procenti. Aizdevuma procenti tiek aprēķināti no izsniegtās un neatmaksātās summas par katru kalendāro dienu visā aizdevuma izmantošanas laikā līdz pilnīgai līguma saistību izpildei. Aprēķinot procentus par vienu dienu, tiek pieņemts, ka gadā ir 360 dienas, saskaņā ar Studējošā aizdevuma līguma 3.2.punktu.

1.atbildētājam jāsāk saņemtās aizdevuma summas atmaksa ne vēlāk kā ar divpadsmito mēnesi pēc studiju programmas pabeigšanas, saskaņā ar Studējošā aizdevuma līguma 5.1.1.punktu.

Pilns norēķins, saskaņā ar Studējošā aizdevuma līguma 5.3.1.punktu, bija jāveic desmit gadu laikā no aizdevuma pamatsummas atmaksas uzsākšanas brīža, t.i., līdz 2021.gada 14.decembrim.

Saskaņā ar Studējošā aizdevuma līguma 9.3.punktu, prasītājam ir tiesības vienpusēji atkāpties no Studējošā aizdevuma līguma un nekavējoties pieprasīt no 1.atbildētāja un/vai Galvinieka visu neatmaksāto aizdevuma summas atmaksu un citu līgumā paredzēto maksājumu samaksu, ja 1.atbildētājs sešu mēnešu laikā nav veicis regulārus aizdevuma summas un aizdevuma procentu maksājumus, saskaņā ar Maksājumu grafiku.

Prasītājs konstatēja, ka 1.atbildētājs pieļāva ilgstošus Studējošā aizdevuma līguma noteikto maksājumu samaksas kavējumus, kā rezultātā 1.atbildētājam izveidojās maksājumu parāds.

Ievērojot minēto, prasītājs 2013.gada 2.oktobrī nosūtīja abiem atbildētājiem Paziņojumu ar izejošo Nr.2.7.3.2.-01/1977 par uzņemto saistību izpildi un Studējošā aizdevuma līguma pirmstermiņa izbeigšanu, ar ko aicināja abus atbildētājus samaksāt esošo parādu. Ņemot vērā to, ka parāds netika samaksāts, prasītājs izbeidza Studējošā aizdevuma līgumu ar 2013.gada 04.novembri. Saskaņā ar Studējošā aizdevuma līguma 7.punktu, tiek aprēķināts līgumsods 0,1% apmērā dienā no savlaicīgi nesamaksātā aizdevuma summas un aizdevuma procentu maksājuma par katru nokavēto dienu.

Uz šī prasības pieteikuma sagatavošanas brīdi parāds nav samaksāts.

Prasītājas prasījuma apmērs ir aprēķināts, saskaņā ar Studējošā aizdevuma līgumu, un uz prasības sagatavošanas dienu, t.i., 2013.gada 12.novembri, ir Ls 1417,27, ko veido: neatmaksātā aizdevuma pamatsumma Ls 1225,53, procenti par aizdevuma lietošanu Ls 98,68, līgumsods Ls 93,06.

Pamatojot prasību ar Civillikuma 1., 1587. 1589., 1590., 1692.,1695., 1698., 1702., 1716., 1717., 1753., 1756., 1764., 1765., 1943., 1946.pantu, prasītājs lūdz piedzīt no 1.atbildētāja, bet piedziņas neiespējamības gadījumā no 2.atbildētāja par labu prasītājam kopējo parādu Ls 5000,43, ko veido: no neatmaksātā aizdevuma pamatsumma Ls 3379,43, procenti par aizdevuma lietošanu Ls 299,04, līgumsods Ls 298,15, kā arī tiesas izdevumus, un lūdz noteikt prasītāja tiesības saņemt no 1.atbildētāja, bet piedziņas neiespējamības gadījumā no 2.atbildētāja likumiskos 6% gadā no pamatparāda līdz sprieduma izpildes dienai.

Prasītājs lūdzis izskatīt lietu bez pārstāvja piedalīšanās un savā 07.05.2014. iesniegumā norāda, ka prasību uztur pilnībā un lūdz to apmierināt (lietas 107.lapa).

Atbildētāji /pers. A/ un /pers. B/ uz tiesas sēdi nav ieradušās, tiesas noteiktajā termiņā paskaidrojumus nav iesniegušas, nav lūgušas lietas izskatīšanas atlikšanu.

Saskaņā ar 56.panta piekto daļu tiesas dokumentus fiziskajai personai piegādā pēc tās deklarētās dzīvesvietas adreses, ja vien fiziskā persona tiesai nav norādījusi savu adresi, pēc kuras veicama saziņa ar tiesu. Fiziskajai personai ir pienākums būt

sasniedzamai tās deklarētajā dzīvesvietas adresē, vai šīs personas norādītajā adresē saziņai ar tiesu. Savukārt saskaņā ar Civilprocesa likuma 56.[1] panta otro daļu, tas, ka tiesas dokumenti ir piegādāti uz fiziskās personas deklarētās dzīvesvietas adresi un dokumenti tiek nosūtīti atpakaļ, pats par sevi neietekmē dokumentu paziņošanas faktu. Atbildētājas nav atspēkojušas prezumpciju par dokumentu saņemšanu.

Sakarā ar to, ka dokumenti atbildētājiem ir piegādāti Civilprocesa likuma 56.panta noteiktajā kārtībā, tiesa atzīst, ka atbildētāji par lietas izskatīšanu ir informēti.

Pie šādiem apstākļiem, saskaņā ar Civilprocesa likuma 156.panta pirmo daļu, lieta izskatāma bez atbildētāju piedalīšanās, jo nav likumīga pamata lietas izskatīšanas atlikšanai.

Pārbaudot lietas materiālus, tiesa uzskata, ka prasība pamatota un apmierināma daļēji.

No lietā esošā apliecinājuma redzams, ka 2010.gada 1.augustā kredītiestādes pārejas rezultātā AS „Parex banka" ir nodevusi un AS „Citadele banka" ir pieņēmusi visas tiesības un saistības, kas izriet no /pers. A/ un /pers. B/ kredīta saistībām (lietas 38.lapa).

Saskaņā ar Civillikuma 1590.pantu katrai pusei pret otru ir prasības tiesība par līguma izpildīšanu.

Saskaņā ar Civillikuma 1587.pantu, tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējam pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumus.

Civillikuma 1589.pants nosaka, ka vienpusēja atkāpšanas no līguma ir pielaižama tikai tad, kad tā pamatota ar paša līguma raksturu, vai kad to zināmos apstākļos atļauj likums, vai arī kad tāda tiesība bijusi noteikti pielīgta.

Ar lietā iesniegtajiem 2013.gada 2.oktobra paziņojumiem (lietas 42., 76.lapa) apstiprinās, ka prasītājs izmantoja Studiju aizdevuma līguma 9.3.punktā un Studējošā aizdevuma līguma 9.3.pielīgtās tiesības un vienpusēji atkāpās no līgumiem, jo atbildētāji nebija pildījuši Studiju aizdevuma līguma, Studējošā aizdevuma līguma un Galvojuma līgumu saistības. Līdz ar to tiesa secina, ka prasītājs 2013.gada 4.novembri vienpusēji atkāpās no līgumiem, tos izbeidzot.

Prasītājs ir iesniedzis pierādījumus par studiju kredīta piešķiršanu un pārskaitīšanu (lietas 11., 16.-37.lapa) un pamatparāda summu (lietas 44.-45.lapa), saskaņā ar 2006.gada 13.septembrī noslēgto Studiju aizdevuma līgumu Nr.PB/4.4-FA06/002218 (lietas 11.lapa) un atmaksas grafiku (lietas 13.-15.lapa).

Kā arī prasītājs iesniedzis pierādījumus par studējošā kredīta piešķiršanu un pārskaitīšanu (lietas 49., 54.-75.lapa) un pamatparāda summu (lietas 78.-79.lapa), saskaņā ar 2006.gada 21.septembrī noslēgto Studējoša aizdevuma līgumu Nr.PB/4.4-FA06/003632 (lietas 49.lapa) un atmaksas grafiku (lietas 51.-53.lapa).

Saskaņā ar Studiju aizdevuma līgumu prasītājs izsniedzis 1.atbildētājam kredītu Ls 2153,90 apmērā studiju maksas samaksai, un saskaņā ar Studējošā aizdevuma līgumu izsniedzis 1.atbildētājam kredītu Ls 1225,53 apmērā sociālajām vajadzībām. Tādējādi starp pusēm tika nodibinātas aizdevuma tiesiskās attiecības sakarā ar naudas līdzekļu Ls 2153,90 un Ls 1225,53, kopā Ls 3379,43 nodošanu.

2006.gada 13.septembrī 2.atbildētājs parakstījis Galvojuma līgumu Nr.PB/4.4-FA06/002218 un 2006.gada 21.septembrī Galvojuma līgumu Nr.PB/4.4-FA06/003632 (turpmāk - Galvojuma līgumi), ar kuriem 2.atbildētājs apņēmies kā pats parādnieks atbildēt par 1.atbildētāja saistībām, kas izriet no 2006.gada 13. un 21.septembrī starp prasītāju un 1.atbildētāju noslēgtā Studiju aizdevuma līgumu un Studējošā aizdevuma līgumu pilnā apmērā.

Atbildētāji līgumus nav apstrīdējuši un nav apstrīdējuši arī to, ka neatmaksātā pamatparāda summa sastāda Ls 2153,90 un Ls 1225,53, kopā Ls 3379,43.

Izglītības un zinātnes ministrijas Studiju fonda izziņa apliecina, ka ar Latvijas Universitātes 28.01.2011. rektora rīkojumu Nr.3.2/123. 1.atbildētājam tika izsniegts diploms (lietas 39.lapa).

Saskaņā ar Studiju aizdevuma līguma 5.1.1.punktu un Studējošā aizdevuma līguma 5.1.1.punktu 1.atbildētājam bija pienākums, sākot ar divpadsmito mēnesi pēc attiecīgās studiju programmas pabeigšanas, sākt atmaksāt aizdevuma summu.

Prasītājs, atsaucoties uz Studiju aizdevuma līguma 3.1., 3.2.2.punktu, lūdz piedzīt procentus par aizdevuma lietošanu Ls 200,36 apmērā, un, atsaucoties uz Studējošā aizdevuma līguma 3.1.punktu, lūdz piedzīt procentus par aizdevuma lietošanu Ls 98,68 apmērā.

Civillikuma 1756.pants nosaka, ka pienākums maksāt procentus pamatojas vai nu uz tiesisku darījumu, vai uz likumu.

Saskaņā ar Studiju aizdevuma līguma 3.1.punktu, par izsniegtā aizdevuma lietošanu tiek aprēķināti aizdevuma procenti. Saskaņā ar Studiju aizdevuma līguma 3.2.2.punktu ar divpadsmito mēnesi pēc studiju pabeigšanas 1.atbildētājs katru mēnesi līdz 14.datumam maksā aizdevuma procentus. Saskaņā ar Studiju aizdevuma līguma 3.3.punktu aizdevuma procenti tiek aprēķināti no izsniegtās un neatmaksātās summas par katru kalendāro dienu visā aizdevuma izmantošanas laikā līdz pilnīgai līguma saistību izpildei. Aprēķinot procentus par vienu dienu, tiek pieņemts, ka gadā ir 360 dienas.

Saskaņā ar Studiju aizdevuma līguma 5.1.1.punktu 1.atbildētājam saņemtās aizdevuma summas atmaksa bija jāsāk ne vēlāk kā ar divpadsmito mēnesi pēc studiju programmas pabeigšanas.

Saskaņā ar Studiju aizdevuma līguma 5.3.1.punktu pilns norēķins bija jāveic desmit gadu laikā no aizdevuma pamatsummas atmaksas uzsākšanas brīža, t.i., līdz 2021.gada 14.decembrim.

Saskaņā ar prasītāja procentu aprēķinu tie ir Ls 200,36 (saskaņā ar Studiju aizdevuma līgumu) un Ls 98,68 (saskaņā ar Studējoša aizdevuma līgumu). Atbildētāji minēto summu apstrīdējuši nav. Pie šādiem apstākļiem tiesa atzīst, ka prasītāja prasījums par procentu parāda piedziņu ir pamatots un apmierināms.

Prasītājs, atsaucoties uz Studiju aizdevuma līguma 7.punktu un Studējošā aizdevuma līguma 7.punktu, lūdz piedzīt līgumsodu attiecīgi Ls 205,09 un Ls 93,06 apmērā. Atbildētāji nav iebilduši pret līgumsoda piedziņu.

Saskaņā ar Civillikuma 3.panta noteikumiem katra civiltiesiska attiecība apspriežama pēc likumiem, kas bijuši spēkā tad, kad šī attiecība radusies, pārgrozījusies vai izbeigusies.

Studiju aizdevuma līguma 7.punktā un Studējošā aizdevuma līguma 7.punktā puses vienojās, ka Aizņēmējs maksā Aizdevējam līgumsodu 0,1% no savlaicīgi nesamaksātā (nokavētā) Aizdevuma summas un Aizdevuma procentu maksājumu par katru nokavēto dienu.

Lietā nepastāv strīds par to, ka 1.atbildētājs ir kavējis ar līgumiem uzņemtās saistības, tiesa atzīst, ka Atbildētājai Civillikuma 1716.panta izpratnē ir pienākums maksāt līgumsodu.

Saskaņā ar Civillikuma 1716.panta noteikumiem (likuma redakcijā, kas bija spēkā uz līguma noslēgšanas brīdi) līgumsods ir pamatums, ko kāda persona uzņēmusies ciest sakarā ar savu saistību tajā gadījumā, ja viņa šo saistību neizpildītu vai neizpildītu pienācīgi.

Saskaņā ar Civillikuma 1717.panta noteikumiem (likuma redakcijā, kas bija spēkā uz līguma noslēgšanas brīdi): „Līgumsodu var pievienot katram līgumam, un to var noteikt ne vien naudā, bet arī citās vērtībās. Līgumsoda apmēru noteic līdzēji, un tas nav aprobežots ar zaudējumu lielumu, kādi paredzami no līguma neizpildīšanas." Savukārt Civillikuma 1720.panta 2.punkts nosaka: „Kreditors var prasīt kā līgumsodu, tā arī līguma izpildīšanu, ja līgumsods bija norunāts ne tik daudz par neizpildīšanu vispār, kā par neizpildīšanu īstā laikā."

Tādēļ atbilstoši Studiju aizdevuma līguma 7.punktam un Studējošā aizdevuma līguma 7.punktam un iesniegtajam līgumsoda aprēķinam 1.Atbildētājam ir pienākums samaksāt līgumsodu.

Prasītājs līgumsodu aprēķinājis līdz 2013.gada 4.novembrim, līdz laikam, kad prasītājs vienpusēji atkāpies no abiem līgumiem.

Līgumi noslēgti 2006.gada 13. un 21.septembrī, to izpilde bija jāuzsāk ar 2012.gada 14.janvāri, līdz ar ko, vērtējot prasījumu par līgumsoda piedziņu, tiesa saskaņā ar Civillikuma 3.pantu piemēro līgumsodu reglamentējošās Civillikuma normas, kas bija spēkā līdz 2013.gada 31.decembrim.

Prasītājs lūdz piedzīt līgumsodu atbilstoši Studiju aizdevuma līgumam Ls 205,09 apmērā, no pamatparāda Ls 2153,90, bet atbilstoši Studējošā aizdevuma līgumam prasītājs lūdz piedzīt līgumsodu Ls 93,06 apmērā no pamatparāda summas Ls 1225,53.

Lietā nepastāv strīds par to, ka 1.atbildētājs nav veicis pilnībā nekādus maksājumus savu saistību izpildei, līdz ar ko tiesa atzīst, ka ir pamats līgumsoda piemērošanai.

Neraugoties uz to, ka saskaņā ar likumu, līgumsoda apmērs nav ierobežots, tas neizslēdz līgumsoda apmēra vērtēšanu, ievērojot Civillikuma 1.pantā noteikto labas ticības principu, samērīguma principu.

Uz šādu tiesas pienākumu norādīts judikatūrā, un konkrēti - Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta 2008.gada 14.maija spriedumā lietā Nr. SKC-212/2008. Judikatūrā atzīts, ka jautājums par līgumsoda apmēru izlemjams tiesas ieskatā saskaņā ar Civillikuma 5.pantā noteikto taisnības apziņu un vispārējiem tiesību principiem *(skat. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta 2008.gada 14.maija sprieduma lietā Nr.SKC-212/2008, 2009.gada 20.maija spriedums lietā Nr. CKC -161/2009).*

Minētajos spriedumos Augstākās tiesas Senāts ir atzinis, ka līgumsodam ir akcesoras saistības raksturs un, neraugoties uz Civillikuma 1587.panta kategoriskumu, arī tā piemērošanai var būt izņēmumi [..]. Gadījumos, kad no lietas apstākļiem secināms, ka līgumsods pēc tā apmērā, salīdzinot ar iespējamiem pārkāpuma izraisītiem zaudējumiem, veic galvenokārt sodīšanas funkciju, tā piemērošana vērtējam atbilstoši vispārējiem sodīšanas rakstura tiesisko līdzekļu piemērošanas principiem, tostarp soda samērīguma un taisnīguma principiem.

Izvērtējot līgumsoda samērīgumu, tiesa atzīst, ka līgumsodam konkrētajā gadījumā ir izteikti sodošs, nevis zaudējumu atlīdzinošs raksturs. Tiesa atzīst, ka līgumsods šādā apmērā nav samērīgs un ir pamats tā samazināšanai līdz tiesas ieskatā saprātīgam apmēram.

Turklāt judikatūrā kā kritērijs līgumsoda apmēra vērtēšanai, norādīta arī kreditora kavēšanās celt prasību, tā veicinot līgumsoda pieaugumu *(skat. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta 2010.gada 8.decembra lēmums lietā SPC-259/2010, un Latvijas Augstākās tiesas Senāta2011.gada 9.novembra lēmums lietā SPC-63/2011).*

Konkrētajā gadījumā saistības izpildes nokavējums iestājies jau 2012.gada janvārī, jo saskaņā ar Studiju aizdevuma līguma 3.2.2.punktu, ar divpadsmito mēnesi pēc studiju pabeigšanas 1.atbildētājs katru mēnesi līdz 14.datumam maksā aizdevuma procentus, kurus aprēķina, piemērojot 5% likmi gadā.

Turklāt, atbilstoši Studiju aizdevuma līguma 9.3.punktam, prasītājs tiesīgs vienpusēji atkāpties no Studiju aizdevuma līguma un nekavējoties prasīt visu neatmaksāto summu, ja 1.atbildētājs sešu mēnešu laikā nav veicis regulārus aizdevuma summas un procentu maksājumus (tādi pat nosacījumi arī Studējošā aizdevuma līgumā).

Līdz ar ko, kā norāda pats prasītājs 1.atbildētājs pabeidza studijas un saņēma diplomu 2011.gada 28.janvārī, tad prasītājs ar paziņojumu par līgumu pirmstermiņa izbeigšanu pie 1.atbildētāja vērsies tikai 2013.gada oktobrī, proti vairāk kā pēc diviem gadiem.

Tiesa atzīst, ka prasītājs nav savlaicīgi izmantojis savas pielīgtās tiesības vienpusēji atkāpties no līguma sakarā ar 1.atbildētāja saistību neizpildi, kā rezultātā līgumsods ir aprēķināts vairāk kā par diviem gadiem.

Tiesa atzīst, ka, lai arī līgumsoda mērķis ir sodīt saistības pārkāpēju, līgumsods nevar būt nesamērīgs un netaisnīgs un nevar kļūt par otras puses peļņas avotu.

Ievērojot iepriekšminētos apsvērumus, tiesa, lemjot par līgumsoda apmēra samazinājumu, ņem vērā ka atbilstoši Studiju aizdevuma līguma un Studējošā aizdevuma līguma 3.2.2. un 9.3.punktu, Prasītājam bija tiesības celt savlaicīgi tiesā parāda piedziņas prasību jau tad, kad 1.atbildētājam kavējums sasniedza 6 mēnešus, tādējādi samazinot līgumsoda apmēru.

Tiesa atzīst, ka 1.atbildētājs nav rīkojies labā ticībā, jo saistības nepildīja, aizdevumi nav atmaksāti. Ne 1.atbildētājs, ne 2.atbildētājs lietā paskaidrojumus nav snieguši, kas norādītu uz tādu apstākļu pastāvēšanu, kas liecinātu, ka 1.atbildētājs nav pieļāvis nokavējumu vai būtu atsvabināms no neizdevīgām nokavējuma sekām saskaņā ar Civillikuma 1656.pantu vai 1657.pantu. Līdz ar ko tiesa atzīst, ka nav pamata atbrīvot 1.atbildētāju no pienākuma ciest līgumsodu vispār.

Tiesa atzīst, ka līgumsods piedzenams par deviņu mēnešu nokavējumu, atzīstot, ka šāds laiks ir pietiekams, lai prasītājs veiktu darbības, rosinot atbildētāju izpildīt saistības un izvērtētu jautājumu par atbildētāja iespējām pildīt saistības un par līguma pirmstermiņa izbeigšanu sakarā ar līgumsaistību neizpildi.

Pie šādiem apstākļiem prasījums par līgumsoda piedziņu ir apmierināms daļēji, un atbilstoši prasītāja iesniegtajam aprēķinam līgumsods saskaņā ar Studiju aizdevuma līgumu nosakāms Ls 60,68 apmērā, bet saskaņā ar Studējošā aizdevuma līgumu nosakāms Ls 22,11 apmērā.

No lietas materiāliem secināms, ka ne līdz prasības celšanas dienai tiesā, ne līdz prasības izskatīšanai tiesā atbildētāji parādu nav samaksājuši, kā arī nav apstrīdējuši parāda summu, procentu un līgumsoda aprēķinu.

Atbilstoši Eiropas Savienības Ekonomisko un finanšu jautājumu padomes 2013.gada 9.jūlija lēmumam par Latvijas uzņemšanu eirozonā ar 2014.gada 1.janvāri un *Euro* ieviešanas kārtības likuma 6.panta otrās daļas un 7.panta pirmās daļas noteikumiem no atbildētāja piedzenamās summas konvertējamas *euro.*

Euro ieviešanas kārtības likuma 4.pantā noteikts, ka sākot ar *euro* ieviešanas dienu, latos izteiktu iesākto, bet nepabeigto (neizpildīto) tiesisko instrumentu kopsummu konvertē *euro*, ievērojot Padomes noteikto maiņas kursu un šā likuma 6.pantā noteiktos noapaļošanas principus.

Atbilstoši minētajam Eiropas Savienības Ekonomisko un finanšu jautājumu padomes 2013.gada 9.jūlija lēmumam par Latvijas uzņemšanu eirozonā neatsaucami fiksētais pārejas kurss no lata uz *euro* ir 1 EUR=0,702804 LVL.

Ņemot vērā minēto, tiesa uzskata, ka prasītāja prasība ir apmierināma daļēji un no 1.atbildētāja piedzenama kopējā parāda summa 5351,80 *euro* (Ls 3761,26) apmērā, tai skaitā: pamatparāds 4808,49 *euro* (Ls 3379,43), procenti 425,51 *euro* (Ls 299,04), līgumsods 117,80 *euro* (Ls 82,79).

Studiju aizdevuma līguma un Studējošā aizdevuma līguma saistības ir nodrošinātas ar 2.atbildētāja galvojumu.

Kā izriet no 2006.gada 13.septembra Galvojuma līguma Nr.PB/4.4-FA06/002218 un 2006.gada 21.septembra Galvojuma līguma Nr.PB/4.4-FA06/003632, 2.atbildētājs kā galvinieks apņēmies kā pats parādnieks atbildēt prasītājam par 1.atbildētāja saistībām saskaņā ar Studiju aizdevuma līguma un Studējošā aizdevuma līguma.

Galvojumu līgumu 4.1.punktā puses vienojās, ka Galvinieks uzņemas saistību atbildēt bankai kā pats parādnieks par parādnieka saistībām, tajā skaitā - ne tikai par parāda pamatsummu jeb galveno parādu, bet arī par procentiem par aizdevuma izmantošanu, līgumsodiem un citiem Bankas prasījumiem, kas izriet no Līguma, t.sk iespējamiem tiesvedības izdevumiem.

Saskaņā ar Civillikuma 1692.pantu, galvojums ir ar līgumu uzņemts pienākums atbildēt kreditoram par trešās personas parādu, neatsvabinot tomēr pēdējo no viņa parāda.

Saskaņā ar Civillikuma 1698.pantu, galvinieks atbild ne vien par pašu galveno parādu, bet arī par tā blakus prasījumiem, parādnieka vainas vai nokavējuma dēļ nodarītiem zaudējumiem un tiesu izdevumiem.

Tā kā Prasītājs prasību cēlis gan pret galveno parādnieku, gan pret galvinieku, tad piedziņa vēršama pret galveno parādnieku /pers. A/, bet gadījumā, ja no viņas piedziņa nav iespējama, vai iespējama daļēji, piedziņa vēršama pret galvinieku /pers. B/.

Prasītājam, saskaņā ar Civilprocesa likuma 195.panta noteikumiem, ir tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt sešus procentus no simta gadā, ievērojot Civillikuma 1763.panta nosacījumus, ka procentu pieaugums apstājas kad vēl nesamaksāto procentu daudzums sasniedzis kapitāla lielumu.

Civilprocesa likuma 41.pants nosaka, ka pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. Ja prasība apmierināta daļēji, tiesa izdevumus prasītājam piespriež proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram. Tā kā prasība apmierināma daļēji un no atbildētāja kopā piedzenamā summa sastāda 5351,80 *euro* (Ls 3761,26), tad no atbildētāja par labu prasītājam saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu un 34.panta pirmās daļas 1.punkta „b" apakšpunktu piedzenama valsts nodeva 448,81 *euro* un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 7,83 *euro* (Ls 5,50).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 39.panta pirmās daļas 5.punktu un 42.pantu no atbildētāja valsts ienākumos piedzenami nesamaksātie ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 2,18 *euro* apmērā, jo ar tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu un izsniegšanu saistītie izdevumi kopumā sastāda 10,01 *euro* (lietas 2.lapa), bet prasītājs, iesniedzot prasību tiesā, samaksājis tikai

7,83 *euro* (lietas 10.lapa).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu nosakāms 10 dienu sprieduma labprātīgas izpildes termiņš.

Vadoties pēc teiktā, saskaņā ar Civilprocesa likuma 8., 97., 199., 41., 195., 204.[1] pantu tiesa

nosprieda

prasību apmierināt daļēji.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, bet piedziņas neiespējamības gadījumā no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu AS „Citadele banka", reģistrācijas numurs 40103303559, pamatparādu 4808,49 *euro*, procentus 425,51 *euro*, līgumsodu 117,80 *euro*, kopā – 5351,80 *euro*, un tiesas izdevumus: valsts nodevu 448,81 *euro*, ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 7,83 *euro*, kopējā summā 5808,44 *euro* (pieci tūkstoši astoņi simti astoņi *euro* 44 centi), iemaksājot minēto summu prasītāja norēķinu kontā Nr.LV33PARX0007872060007.

Pārējā daļā prasību noraidīt.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, bet piedziņas neiespējamības gadījumā no /pers. B/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 2,18 *euro* (divi *euro* 18 centi).

Noteikt, ka spriedums labprātīgi izpildāms 10 dienu laikā pēc tā stāšanās likumīgā spēkā.

Noteikt AS „Citadele banka", reģistrācijas numurs 40103303559, tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, bet piedziņas neiespējamības gadījumā no /pers. B/, personas kods /personas kods/, likumiskos 6 (sešus) % gadā no parāda pamatsummas, sākot ar prasības pieteikuma iesniegšanu dienu - 2013.gada 19.novembri.

Spriedumu 20 dienu laikā var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Zemgales apgabaltiesā, sūdzību iesniedzot Jēkabpils rajona tiesā.

Tiesnesis V.Čeraps